

Dokument nr. 8:74

(2001-2002)

Forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Ursula Evje om å innføre et likeverdig regelverk ved beregning av gebyr for Statens lånekasse for utdanning og privat finansieringsvirksomhet

Til Stortinget

Bakgrunn

Statens lånekasse for utdanning har som formål å yte økonomisk bistand til mennesker under utdanning. Lånekassen er i dag alene i dette markedet.

Fordi Lånekassen yter lån uten sikkerhet, oppstår en monopolsituasjon. Over tid har det også utviklet seg en særegen måte å beregne gebyr på i Lånekassen. Ett eksempel er administrasjonsgebyret, som er satt til 1 pst. og innlemmet i rentefoten. Dette betyr at låntakernes kostnader til administrasjon blir langt høyere enn i en ordinær bank, der kundene betaler et fast kronebeløp til å dekke transaksjonen. Jo høyere studielån, jo mer betaler en i gebyrer i motsetning til i en vanlig bank der en betaler ett fast kronebeløp.

Administrasjonsgebyret er en av flere grunner til at renten på studielån i Norge fremstår som høyere enn i sammenlignbare land. Videre er gebyret usynliggjort ved å legge det inn i rentefoten.

Ved å sammenligne Lånekassens rutiner for gebyr med det Husbankens kunder betaler, viser det seg at gebyret i Lånekassen er 100 pst. høyere enn i Husbanken.

Videre må det gjøres en avveining mellom Lånekassens regler, praksis og rutiner opp mot private finansieringsinstitusjoner som banker og lignende, slik at Statens lånekasse for utdanning ikke mister troverdighet i forhold til sine kunder.

Kundene i Lånekassen kan velge om de vil ha markedsstyrt rente eller fast rente på sine studielån, men i begge tilfeller er rentesatsen kunstig høy på grunn av at gebyret er en prosentvis andel av den til enhver tid gjeldende rente.

Utdannelse blir stadig viktigere i vårt så vel som alle andre samfunn i verden. Det har etter hvert blitt en forutsetning for å få innpass i en rekke yrker. Videre synes det som om fremtidens eksportartikkel nummer en, vil være kompetanse. Norge er i et slikt perspektiv avhengig av å ha en høyt utdannet befolk-

ning. Utviklingen går mot et samfunn basert på kunnskap, og næringslivet vil i fremtiden få et stadig økende behov for høyt spesialisert arbeidskraft. Derfor er det viktig at utdanningsbetingelsene er konkurransedyktige i en internasjonal sammenheng. En lavest mulig studierente er svært viktig i den forbindelse. De fleste som er ferdig med en utdanning vil etter studiene eller underveis etablere seg med eget hjem. Med dagens høye studierente og boligpriser er dette svært vanskelig å greie for mange unge. Det skal ikke være slik at staten skal tjene store penger på at innbyggerne skolerer og utdanner seg.

Gjeldsforsikring er tegnet for alle låntakere i Lånekassen. Dette forholdet er det ikke mulig å lese ut fra de fakturaer som sendes ut. Gjeldsforsikringen må synliggjøres ved utsendelse av innbetalingsblanketter.

Låntakerne skal gis anledning til å tegne privat gjeldsforsikring, dersom de som brukere ønsker dette. Gjeld så vel som formue reguleres av arveloven. På bakgrunn av bl.a. denne regulering vil det kunne oppfattes som urimelig om krav om tilbakebetaling av restanser på studielån, skal videreføres til arvinger etter arvelovens bestemmelser.

Krav om gjeldsforsikring for usikrede lån må derfor opprettholdes. Det må utarbeides kvalitetssikringsrutiner for de brukere som eventuelt vil ordne sine forsikringer på annen måte enn gjennom Lånekassen.

Under budsjettbehandlingen høsten 1999 var det flertall i Stortinget for å senke studielånsrenta. Den gangen valgte sentrumsregjeringen ikke å prioritere lavere rente for studentene på statsbudsjettet. Forslagsstillerne viser til at det er et flertall blant partiene på Stortinget for å redusere administrasjonsgebyret på studielån og går ut fra at det fremdeles er et flertall på Stortinget for å foreta en slik reduksjon.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen sørge for at administrasjonsgebyret omgjøres til et kronegebyr i stedet

for en rentesatsandel og at gebyret fremkommer som en egen gebyrpost på innbetalingsblanketten.

20. februar 2002